

# Bestuurlijke Netwerkkarten Crisisbeheersing

## Bevoegdheidenschema 3 – Geneeskundige hulpverlening en infectieziektebestrijding



Afdeling Nederlandse Academie  
Postbus 7010  
6801 HA Arnhem  
Kemperbergerweg 783, Arnhem  
[www.nipv.nl](http://www.nipv.nl)  
[info@nipv.nl](mailto:info@nipv.nl)  
026 355 24 00

## Colofon

Ondanks de aan de samenstelling van de tekst bestede zorg kan de samensteller geen aansprakelijkheid aanvaarden voor schade ontstaan door eventuele fouten c.q. onvolkomenheden in deze publicatie.

Om deze publicatie te kunnen blijven ontwikkelen en verbeteren, ontvangen wij graag commentaar en suggesties ter verbetering. Vragen of opmerkingen kunt u sturen naar [info@nipv.nl](mailto:info@nipv.nl), onder vermelding van Bestuurlijke Netwerkkarten.

© Nederlands Instituut Publieke Veiligheid (NIPV) en provincie Noord-Holland, 2026

Auteur(s)	Merijn ten Dam, Samantha Daniels, Ernst Brainich
Contactpersoon	Merijn ten Dam

Datum	2026
Status	handboek
Versie	202606

Wij hechten veel belang aan kennisdeling. Delen uit deze publicatie mogen dan ook worden overgenomen op voorwaarde van bronvermelding.

# 3 Bevoegdheidenschema geneeskundige hulpverlening en infectieziektebestrijding

## geneeskundige hulpverlening algemeen

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
<b>1. primaire respons, hulpverlening</b>			over continuïteit van deze vitale dienstverlening in het geval van faillissement van een zorgaanbieder, zie <i>Kamerstukken II</i> 2010/11, 32 620, nr. 10; vgl. rol overheid bij faillissementen in de sectoren elektriciteit, gas en telecom, zie de betreffende schema's
1a. eigen maatregelen	1a. door getroffen organisaties	1a. bijzondere wetgeving zoals art. 3 Arbeidsomstandighedenwet	
1b. hulpverlening/ ambulancezorg	1b. Regionale Ambulancevoorziening: ambulanceteam, mobiele medische teams (MMT); ziekenhuizen	1b. art. 4 Wet ambulancezorgvoorzieningen	1b. de zorg voor permanente beschikbaarstelling van voldoende en kwalitatief goede ambulancevoorzieningen berust bij de Regionale Ambulancevoorzieningen, die bevoegd en verplicht zijn tot het verlenen of doen verlenen van ambulancezorg, bedoeld in art. 5 lid 1 Wet ambulancezorgvoorzieningen
2a. operationele leiding over de geneeskundige hulpverlening	2. directeur publieke gezondheid van de gemeentelijke	2. art. 32 Wet veiligheidsregio's	2. operationele leiding wordt uitgeoefend onder verantwoordelijkheid van de burgemeester en binnen de door hem gestelde grenzen. Operationele leiding

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
	gezondheidsdienst (zie art. 14 Wet publieke gezondheid)		houdt in dat een hiërarchie ontstaat die er normaal niet is. Operationele leiding over de geneeskundige hulpverlening valt onder de algehele operationele leiding ex art. 39 lid 3 Wet veiligheidsregio's  In de praktijk neemt de DPG zitting in het beleidsteam en neemt de algemeen commandant geneeskundige zorg de operationele leiding op zich. Formeel is hier sprake van ontstentenis. De aard van de bevoegdheid leent zich niet tot delegatie of mandatering
2b. aanwijzingen aan Regionale Ambulancevoorziening	2b. minister van VWS en in dringende omstandigheden de inspecteur Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ)	2b. art. 22 lid 1 Wet ambulancezorgvoorzieningen; art. 22 lid 3 jo art. 21 Wet ambulancezorgvoorzieningen	
3. geneeskundige bijstand zie schema rampenbestrijding algemeen, onder bedreiging openbare veiligheid algemeen, bijstand			
4. aanwijzingen en bevelen aan zorgaanbieder	4a. voorzitter veiligheidsregio	4a. art. 34 lid 2 Wet veiligheidsregio's	
	4b. al of niet op verzoek voorzitter veiligheidsregio, in niet-acute situaties (al dan niet op advies IGJ) minister van VWS en in dringende omstandigheden de IGJ-inspecteur	4b. art. 34 lid 3 Wet veiligheidsregio's; art.22 lid 1 en 3 Wet ambulancezorgvoorzieningen; art. 24 lid 1 jo 27 lid 1 en 28 lid 1 en 4 Wet kwaliteit, klachten en geschillen zorg	4b. inclusief regionale ambulancevoorziening

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
	4c.1. burgemeester, voorzitter veiligheidsregio (opperbevel)	4c.1. art. 5 en 6 Wet veiligheidsregio's	4c.1. voor het opperbevel, zie schema rampenbestrijding algemeen. De bevoegdheid van art. 6 Wet veiligheidsregio's om aanwijzingen te geven aan ambulancevervoerders is overbodig, aangezien dit reeds mogelijk is op grond van het opperbevel
	4c.2. directeur publieke gezondheid van de gemeentelijke gezondheidsdienst (operationele leiding witte kolom)	4c.2. art. 32 Wet veiligheidsregio's	
5. aanwijzen en optreden rijksheren, vertegenwoordiging minister in regionaal beleidsteam; uitoefenen van noodbevoegdheden namens de minister voor optreden door rijksheren jegens geneeskundigen, zie hierna onder 3		5. art. 16 lid 1 en 2 Prijzennoodwet (o.a. voor de Vorderingswet); art. 1 en 2 Aanwijzingsbesluit economische noodwetgeving	5. rijksheren zijn vertegenwoordigers van de minister in de regio. Aanwijzing vindt plaats in de preparatiefase. In de praktijk fungeerde de inspecteur van IGJ als rijkseer, maar dat is per 1 januari 2026 afgeschaft.

## geneeskundigen

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
1. informatie door personen	1a aan bevoegd gezag: Directeur-Generaal voor de Volksgezondheid	1a. art. 1 lid 1 onder b jo art. 30 Noodwet geneeskundigen; Uitvoeringsbesluit art. 5 eerste lid Noodwet geneeskundigen	

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
-----------	-----------	------------------	-------------

	1b. aan bevoegd gezag: regionale geneeskundige inspecteurs van het staatstoezicht op de volksgezondheid en de regionale inspecteurs voor de geneesmiddelen van het staatstoezicht op de volksgezondheid	1b. art. 5 lid 1 jo art. 30 Noodwet geneeskundigen; Uitvoeringsbesluit art. 5 eerste lid Noodwet geneeskundigen	
--	---	---	--

## 2. maatregelen

2a. uitbreiding definitie geneeskundigen, niet ingeschreven geneeskundigen	2a. minister van VWS, bij regeling	2a. art. 2 en 2a Noodwet geneeskundigen	
--	------------------------------------	---	--

2b. vergunningstelsel t.a.v. uitoefening praktijk, beëindigen en aangaan dienstbetrekkingen	2b. bevoegd gezag genoemd onder 1a en 1b, krachtens regeling van minister van VWS	2b. art. 8 t/m 12 Noodwet geneeskundigen*	2b. in werking te stellen noodrecht, KB vereist
---	---	---	---

2c. arbeidsplicht geneeskundigen	2c. bevoegd gezag genoemd onder 1a en 1b	2c. art. 13 Noodwet geneeskundigen* met uitzondering van de geneeskundigen genoemd in art. 14 Noodwet geneeskundigen* en het Vrijstellingsbesluit Noodwet geneeskundigen ( <i>Stb.</i> 1983, 569)	2c. in werking te stellen noodrecht, KB vereist
----------------------------------	--	---	---

2d. opheffing wettelijke belemmeringen inzake het tegengaan van gevaar, schade, hinder en inzake arbeidsduur, veiligheid en hygiëne bij de arbeid	2d. minister van VWS, bij regeling of beschikking	2d. art. 21 Noodwet geneeskundigen*	2d. in werking te stellen noodrecht, KB vereist
---	---	-------------------------------------	---

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
<b>3. aanwijzing en optreden rijksheren</b> , vertegenwoordiging minister in regionaal beleidsteam; uitoefenen van noodbevoegdheden namens de minister			3. rijksheren zijn vertegenwoordigers van de minister in de regio. Aanwijzing vindt plaats in de preparatiefase  in tegenstelling tot het gemoderniseerde art. 16 Prijzenwet bevat art. 7 Noodwet geneeskundigen nog het verouderde isolatiecriterium
	3a. voor toepassing van vergunningstelsel praktijkuitoefeningen en aangaan dienstbetrekking ex. art. 8* en 9* Noodwet geneeskundigen	3a. art. 7 Noodwet geneeskundigen; Besluit ex art. 7 Noodwet geneeskundigen	
	3a.1. aanwijzing: regering, bij amvb: de commissaris van de Koning is daartoe aangewezen	3b. art. 7 Noodwet geneeskundigen; Besluit ex art. 7 Noodwet geneeskundigen	
	3a.2. optreden: isolatiecriterium	3a.2. art. 7 Noodwet geneeskundigen; art. 1 lid 1 Besluit ex art. 7 Noodwet geneeskundigen	
	3b. voor toepassing Vorderingswet: zie hiervoor onder geneeskundige hulpverlening algemeen		
<b>4 vorderingen algemeen</b> zie schema schaarste algemeen			

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
			<p>de dagelijkse afhandeling van relatief veel voorkomende infectieziekten moet worden onderscheiden van de situatie waarin sprake is van ernstige infectieziekten die een bestuurlijke interventie vereisen</p> <p>infectieziekten zijn ingedeeld in vijf groepen: A1, A2, B1, B2 en C, met afnemende graad van gevaar (art. 1 onder db, e, f, g en h Wet publieke gezondheid)</p> <p>over de taak- en bevoegdheidsverdeling tussen de minister van VWS en de staatssecretaris van LNV inzake de aanpak van zoönosen, zie Nationaal actieplan versterken zoönosenbeleid, (blg-1045624 bij <i>Kamerstukken II 2021/22 25 295</i>, nr. 1935);</p> <p>Kamerrapportages acties Nationaal actieplan versterken zoönosenbeleid 2022-2026 (blg-1107369 bij <i>Kamerstukken II 2022/23 25 295</i>, nr. 2123);</p> <p>Richtlijn Influenza van dierlijke oorsprong LCI, via <a href="https://lci.rivm.nl/richtlijnen/influenza-van-dierlijke-oorsprong">https://lci.rivm.nl/richtlijnen/influenza-van-dierlijke-oorsprong</a></p>
<b>1. informatie</b>			
1a. melding aan GGD (in een aantal gevallen)		1a.1. art. 21 Wet publieke gezondheid	1a.1. Deze gevallen betreffen de situatie waarin een arts; - een ziektebeeld vaststelt met een volgens de stand van de wetenschap onbekende oorzaak, waarbij een gegronnd vermoeden bestaat van

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
			<p>besmettelijkheid en ernstig gevaar voor de volksgezondheid;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- vaststelt dat een lijk is besmet met een infectueus of giftig agens of een infectueuze of giftige stof waardoor een ernstig gevaar voor de volksgezondheid kan ontstaan;</li> <li>- een voor zijn praktijk ongewoon aantal gevallen vaststelt van een infectieziekte, niet behorend tot groep A1, A2, B1, B2 of C, die een gevaar vormt voor de volksgezondheid</li> </ul>
	1a.1. arts	1a.1. art. 21-24 Wet publieke gezondheid; zie verder het betreffende draaiboek van de landelijke coördinatie infectieziektenbestrijding (LCI), onderdeel van het centrum infectieziektenbestrijding (CIb/RIVM)	
	1a.2. hoofd laboratorium	1a.2. art. 25 lid 2 Wet publieke gezondheid	
	1a.3. hoofd van de instelling	1a.3. art. 26 lid 1 Wet publieke gezondheid	
1b.1. melding door GGD	1b.1a. aan voorzitter veiligheidsregio/burgemeester	1b.1a. art 27 lid 1 Wet publieke gezondheid	1a.1a. in geval van vermoeden of vaststelling van A1 of A2 infectieziekte
	1b.1b. aan burgemeester	1b.1b. art. 27 lid 2 t/m 6 Wet publieke gezondheid	<ul style="list-style-type: none"> <li>- in geval van situaties genoemd in art. 21 Wet publieke gezondheid (zie hiervoor onder 1a.1);</li> <li>- in geval van ongewoon veel zieken met maag- en darmaandoeningen, geelzucht, huidaandoeningen of andere ernstige aandoeningen van vermoedelijk</li> </ul>

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
			<p>infectueuze aard bij kwetsbare populaties of bij het begeleidend of verzorgend personeel;</p> <p>- in geval van melding door arts van vaststelling of vermoeden B1, B2 of C infectieziekte, difterie of een humane infectie veroorzaakt door een dierlijk influenzavirus of rabiës</p>
	1b.1c. aan RIVM	1b.1c art. 28 Wet publieke gezondheid	1b.1c. zie onder 1b.1. en 1b.2
1b.2. verstrekking nadere medische en epidemiologische gegevens door arts	1b.2 aan burgemeester of voorzitter op verzoek	1b.2. art. 30 Wet publieke gezondheid	
1b.3. melding aan verkeersleiding van haven en loods, of aan luchtverkeersleiding	1b.3-4. gezagvoerder schip of luchtvaartuig dat een internationale reis maakt	1b.3. art. 50 lid 1 en 2 Wet publieke gezondheid; art. 51 Wet publieke gezondheid	<p>1b. melding van wetenschap of ernstig vermoeden van één of meer ziektegevallen die wijzen op infectieziekte die een ernstig gevaar voor de volksgezondheid kan opleveren</p> <p>verstrekking van maritieme gezondheidsverklaring / gezondheidsgedeelte van de algemene verklaring voor luchtvaartuigen</p>
1b.4. verschaffen van gegevens van passagiers aan burgemeester of voorzitter veiligheidsregio		1b.4. art. 53 lid 3 onder b Wet publieke gezondheid	
1b.3. doormelding aan minister van IenW, samenwerkingsverband registerloodsen, exploitant burgerhaven of exploitant burgerluchthaven;	1b.3. verkeersleiding, luchtverkeersleiding; exploitant burgerhaven of exploitant burgerluchthaven; GGD	1b.3. art. 50 lid 3 t/m 5 Wet publieke gezondheid	1b.3. hoewel in de daaropvolgende artikelen de voorzitter veiligheidsregio geacht wordt zo nodig maatregelen te treffen, wordt hij niet in art. 50 Wet publieke gezondheid genoemd

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
doormelding aan GGD; doormelding aan burgemeester; doormelding aan RIVM			
1c. melding aan de Wereld Gezondheidsorganisatie ( <i>World Health Organization</i> , WHO)	1c. minister van VWS	1c. art. 6, 7 en 8 <i>International health regulations 2005 (third edition)</i>	
1d. melding aan het Europees centrum voor ziektepreventie en -bestrijding <i>European Centre for Disease Prevention and Control</i> (ECDC), Europese Commissie en lidstaten	1d. minister van VWS (RIVM), via <i>Early Warning and Response System</i> (EWRS)	1d. art. 19 Verordening (EU) 2022/2371 van het Europees Parlement en de Raad van 23 november 2022 inzake ernstige grensoverschrijdende gezondheidsbedreigingen Verordening (EG) nr. 851/2004 tot oprichting van een Europees Centrum voor ziektepreventie en -bestrijding, <i>PbEU</i> 2004, L 142/1	1d. art. 168 EU-Werkingsverdrag (art. 129 EG Verdrag oud) vormt de basis voor deze rol van de Unie  zie ook onder 10
<b>2. maatregelen decentraal algemeen</b>			2. naast de hier genoemde bevoegdheden beschikt de burgemeester (en voorzitter veiligheidsregio) over zijn generieke bevoegdheden ter handhaving van de openbare orde en veiligheid (zie schema rampenbestrijding algemeen en schema openbare orde; over de relatie tussen beide soorten bevoegdheden zie <i>Kamerstukken II</i> 2007/08, 31 316, nr. 3, p. 23-24
2a. isolatie in ziekenhuis, onderzoek	2a.1. voorzitter veiligheidsregio/burgemeester	2a. art. 31 lid 1 t/m 3 Wet publieke gezondheid	2a-b. in geval van infectieziekte groep A1, A2 en B1;  in geval van ernstig gevaar voor de volksgezondheid door verspreiding daarvan; wanneer dit gevaar niet op andere wijze effectief kan worden afgewend;

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
			indien de betrokkene niet tot opnemng ter isolatie bereid is  isolatie heeft betrekking op mensen waarbij besmetting is vastgesteld of wordt vermoed, terwijl quarantaine betrekking heeft op mensen die mogelijk besmet zijn vanwege contact met een besmet of vermoedelijk besmet persoon
2b. quarantaine vanwege tegengaan verspreiding infectieziekte groep A1 of A2	2b. voorzitter veiligheidsregio	2b. art. 35 en 36 Wet publieke gezondheid	
2c. verbod op verrichten beroeps- of bedrijfsmatige werkzaamheden	2c. burgemeester of voorzitter veiligheidsregio	2c. art. 38 Wet publieke gezondheid	
2d. voorschriften van technisch-hygiënische aard	2d. burgemeester of voorzitter veiligheidsregio	2d. art. 47 lid 1 Wet publieke gezondheid	
2e. gebouwen, vervoermiddelen, goederen ontsmetten, met inbegrip van vernietigen van vectoren	2e. burgemeester of voorzitter veiligheidsregio	2e. art. 47 lid 2 Wet publieke gezondheid	2e. onder goederen vallen niet: dieren, vervoermiddelen en lijken (art. 1 onder u Wet publieke gezondheid). De Wet dieren is ook van toepassing op dierziekten die een gevaar kunnen opleveren voor de gezondheid van de mens (zoönosen)  bij samenloop van ontsmettingsmaatregelen voor gebouwen en vervoermiddelen i.v.m. zoönosen krachtens infectieziektenwetgeving en dierziektewetgeving, dient de bestrijding primair op grond van de Wet dieren (de Gezondheids- en welzijnswet voor dieren oud) plaats te vinden, zie <i>Kamerstukken II 2007/08, 31 316, nr. 3, p. 21</i>

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
2f. gebouwen en terreinen geheel of gedeeltelijk sluiten	2f. burgemeester of voorzitter veiligheidsregio	2f. art. 47 lid 3 onder a Wet publieke gezondheid	
2g. verbod gebruiken of betreden van vervoermiddelen	2g. burgemeester of voorzitter veiligheidsregio	2g. art. 47 lid 3 onder b Wet publieke gezondheid	
2h. waren vernietigen	2h. burgemeester of voorzitter veiligheidsregio	2h. art. 47 lid 3 onder c Wet publieke gezondheid	
2i. maatregelen voor besmette lijken	2i. burgemeester	2i. art. 22a Wet op de lijkbezorging	2i. zie <i>Kamerstukken II</i> 2007/08, 31 316, nr. 3, p. 20 en 57
2j. operationele leiding, zie onder geneeskundige hulpverlening algemeen			
2k. geneeskundige bijstand, zie schema rampenbestrijding algemeen, onder bedreiging openbare veiligheid algemeen, 5. bijstand, en zie hierna onder 10			
<b>3. maatregelen decentraal, vervoermiddelen bij internationaal verkeer (schip, luchtvaartuig)</b>			3. vergelijk art. 14 Verdrag inzake de internationale burgerluchtvaart, Chicago 7 december 1944, <i>Trb.</i> 1954, 18
3a. eigen maatregelen, voorkomen besmetting anderen	3a. gezagvoerder schip of luchtvaartuig	3a. art. 53 lid 3 onder a Wet publieke gezondheid	

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
3b. maatregelen decentrale overheid	3b. burgemeester of voorzitter veiligheidsregio (bij infectieziekte groep A1 of A2)	3b. art. 53 lid 1 en 2 Wet publieke gezondheid	
3b.1. maatregelen voor toelating tot of onttrekking aan het vrije verkeer		3b.1. art. 53 lid 1 en 2 Wet publieke gezondheid	3b.1. hiermee wordt bedoeld of de passagiers of goederen van boord mogen en of anderen aan boord mogen, zie <i>Kamerstukken II 2007/08</i> , 31 316, nr. 3, p. 37
3b.2. aanwijzingen aan exploitant burgerhaven of burgerluchthaven, burgerexploitant deel militaire luchthaven (burgermedegebruik), vervoersexploitant		3b.2. art. 54 en 55 Wet publieke gezondheid	3b.2. het betreft het geven van voorlichting, het treffen van technisch-hygiënische maatregelen, meewerken aan onderzoek van reizigers naar de aanwezigheid van infectieziekten, controle op aanwezigheid van besmetting, sluiten gebouw of terrein, ontsmetting

#### 4. maatregelen centraal algemeen

4a. maatregelen centraal bij decentrale bestrijding: opdrachten/aanwijzingen aan burgemeester	4a. minister van VWS	4a. art. 7 lid 1 Wet publieke gezondheid; art. 3 (inzake art. 22a Wet op de lijkbezorging); art. 9 Wet publieke gezondheid; art. 10 Wet publieke gezondheid;  zie ook onder 5b	
4a.1. indeplaatsstelling jegens burgemeester	4a.1. minister van VWS	4a.1. art. 124b Gemeentewet; art. 6 lid 3 jo 9 Wet publieke gezondheid; art. 7 lid 3 Wet publieke gezondheid; art. 10 Wet publieke gezondheid	4a.1. indeplaatsstelling: wanneer de burgemeester de krachtens de Wet publieke gezondheid gevorderde beslissing niet of niet naar behoren neemt of de bij/krachtens deze wet gevorderde handeling niet of niet naar behoren verricht, of anderszins een bij/krachtens deze wet gevorderd resultaat niet, niet tijdig of niet naar behoren tot stand brengt, kan de

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
			<p>minister namens de burgemeester hierin voorzien ten laste van de gemeente</p> <p>de minister informeert gedeputeerde staten van tevoren over het voornemen om over te gaan op indeplaatsstelling (art. 124b lid 2 Gemeentewet). Er is geen spoedvoorziening. Dit lijkt een omissie, aangezien de uitoefening van de bevoegdheid tot indeplaatstelling wel een spoedvoorziening bevat. In spoedeisende gevallen zou die ook moeten gelden ten aanzien van de informatieplicht jegens gedeputeerde staten (achteraf in plaats van vooraf)</p>
<p>4b. centrale bestrijding, opdrachten aan burgemeester en voorzitter veiligheidsregio</p>	<p>4b. minister van VWS</p>	<p>4b. art. 7 lid 1 en 2 Wet publieke gezondheid</p>	<p>4b. minister van VWS geeft leiding aan de bestrijding van een (dreigende) infectieziekte behorend tot groep A1 en A2. De voorzitter veiligheidsregio draagt zorg voor de bestrijding van een (dreigende) epidemie van een infectieziekte behorend tot groep A1 en A2. De burgemeester geeft leiding aan de bestrijding van een epidemie van een infectieziekte behorend tot groep B1, B2 of C, tenzij hij minister van VWS heeft verzocht leiding te geven aan de bestrijding van een infectieziekte behorend tot groep B1 en B2 (art. 7 lid 2 Wet publieke gezondheid). Een infectieziekte niet behorend tot groep A1, A2, B1, B2 of C kan worden aangemerkt als behorend tot groep A1, A2, B1 of B2 (art. 20 lid 1 Wet publieke gezondheid, vergelijk de Regeling Mexicaanse griep, <i>Stcrt.</i> 2009, 82). Infectieziekten behorend tot een groep kunnen worden opgeschaald (art. 20 lid 2 Wet publieke gezondheid)</p>
<p>4c. bestrijding van invasieve exotische (muggen)vectoren, maatregelen ter preventie van de vestiging van de vectoren</p>	<p>4c. minister van VWS</p>	<p>4c. art. 6a jo. 47a Wet publieke gezondheid</p>	<p>4c. De minister is bij uitsluitel bevoegd. De NVWA voert uit</p>

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
4d. toepassing biocide in verband met de bestrijding van vectoren (insect, ander dier, plant of substantie dat/die drager is van een ziekte): vrijstelling verlenen met het oog op gebruik van een verboden biocide vanwege een onvoorzien, niet op andere wijze te bestrijden gevaar	4d. minister van IenW in overeenstemming met minister van LVVN	4d. art. 1 Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden jo art. 55 Verordening (EU) Nr. 528/2012 van het Europese Parlement en de Raad van 22 mei 2012 betreffende het op de markt aanbieden en het gebruik van biociden, <i>PbEU</i> 2012, L167/33	4d. vergelijk schema dierziekten en plantenziekten, onder plantenziekten, 6, en schema drinkwater, levensmiddelen, diervoeders en biologische agentia, onder voedselveiligheid: levensmiddelen, 3g
4e. maatregelen bij Europese buiten- en binnengrenzen: weigeren toegang in het geval van gevaar voor de volksgezondheid, zie schema buitenlandse zaken en vreemdelingen onder vreemdelingen (zie ook onder 3 en 5)			
<b>5. maatregelen centrale overheid, vervoermiddelen bij internationaal verkeer</b> (schip, luchtvaartuig)			5. indien verdergaande maatregelen zijn vereist, zoals een vervoersverbod of aanwijzingen aan de havenautoriteiten over het gebruik van de haven en de toegang tot en het verlaten van de haven, dient de daartoe bestemde noodwetgeving te worden toegepast (zoals de Vervoersnoodwet en de Havennoodwet, zie <i>Kamerstukken II</i> 2007/08, 31 316, nr. 3, p. 21)
5a. bepalen (lucht)havens van aankomst en loodsdiensverlening schip	5a. minister van IenW na overleg met minister van VWS	5a. art. 52 Wet publieke gezondheid	
5b. opdracht aan burgemeester tot toepassing art. 51, 54 en 55 Wet publieke gezondheid	5b. minister van VWS	5b. art. 7 lid 3 Wet publieke gezondheid	

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
<b>6. collectieve maatregelen</b>			
6a verplichten houden van veilige afstand	6a. minister VWS en BZK, in overstemming met de minister die het mede aangaat en in overeenstemming met het gevoelen van de ministerraad, bij ministeriële regeling	6a. art. 58f Wpg	
6b. verplichten van toepassing hygiënemaatregelen en gebruik persoonlijke beschermingsmiddelen	6b. ibid.	6b. art. 58g Wpg	
6c. voorwaarden verbinden aan, beperken van of verbieden van toegang tot publieke plaatsen	6c. ibid.	6c. art. 58h Wpg	
6d. voorwaarden verbinden aan, beperken van of verbieden van evenementen	6d. ibid.	6d. art. 58i Wpg	
6e. andere collectieve maatregelen	6e. ibid	6e. art. 58d Wpg	6e. In tegenstelling tot de andere collectieve maatregelen (6a-d) betreft het hier een noodbevoegdheid.
6a-e.1. ontheffing verlenen in bijzondere gevallen, na advies van de gemeentelijke gezondheidsdienst	6a-e.1. burgemeester of voorzitter veiligheidsregio.	6a-e.1. art. 58e lid 2	6a-e.1 – 6f in acute fase de voorzitter veiligheidsregio; in de beheersfase de burgemeester (art.6 lid 4 en 5 Wpg). De minister van VWS beslist (in overeenstemming met ministers van BZK en JenV) of er geen sprake meer is van een acute fase (art. 6 lid 6 Wpg).
6a-e.2. bevelen geven die nodig zijn om de naleving op een <u>openbare plaats</u> te verzekeren	6a-e.2. ibid.	6a-e.2. art. 58m Wpg	

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
6f. <u>bevelen geven</u> die nodig zijn voor de beëindiging van de gedraging of activiteit en de daar aanwezige personen bevelen zich onmiddellijk te verwijderen, indien door een gedraging of activiteit <u>in of vanuit een besloten plaats</u> , niet zijnde een woning, een ernstige vrees voor de onmiddellijke verspreiding van de betreffende ziekteverwekker ontstaat	6f. ibid.	6f. art. 58m Wpg	
6g. zorgplicht opvolging regels in zorglocaties van personen die niet bij de zorg, jeugdhulp of maatschappelijke ondersteuning betrokken zijn of die geen mantelzorger zijn en eventueel aanvullende beperkingen of andere voorwaarden stellen aan de toegang tot een zorglocatie	6g. zorgaanbieder	6g. art. 58n lid 1 en 2 Wpg	
6g.1. in een spoedeisende situatie een bevel geven aan een zorgaanbieder indien maatregelen zorgaanbieder onvoldoende zijn	6g.1. minister VWS	6g.1. art. 58n lid 3 Wpg	
6g.2. <u>beperkingen of andere voorwaarden stellen aan het toelaten tot zorglocaties</u> van personen, tenzij het belang van de volksgezondheid niet opweegt tegen de belangen van de cliënten en patiënten bij die toegang.	6g.2. minister VWS en BZK, in overstemming met de minister die het mede aangaat en in overeenstemming met het gevoel van de ministerraad, bij ministeriële regeling	6g.2. art. 58n lid 4 Wpg	
6h. regels stellen over het aanbieden van, de toegang tot en het gebruik	6h. ibid.	6h. art. 58o Wpg	

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
van voorzieningen voor <u>bedrijfsmatig personenvervoer</u> binnen Nederland of met een bestemming in Nederland; geheel of gedeeltelijk verbieden van bedrijfsmatig personenvervoer			
<b>6i. inreisverplichtingen</b>			
6i.1. verplichten van bezit (negatief) testuitslag	6i.1. ibid.	6i.1. art. 58p Wpg	
6i.2. thuisquarantaineplicht	6i.2. ibid.	6i.2. art. 58r Wpg	
<b>7. centralisatie: bevelen van hogerhand aan zorgaanbieder, zie onder geneeskundige hulpverlening algemeen</b>			
<b>8. vaccinatie</b>			
8a. verdeling schaarse vaccins en therapeutische farmaproducten ten behoeve van de bestrijding van ziekten uit groep A1 of A2, stellen van prioriteiten	8a. minister van VWS, in overeenstemming met minister van JenV, bij regeling	8a. art. 11 Wet publieke gezondheid	
8b. vaccinatie, zie toelichting			8b. Nederland kent geen vaccinatieplicht, met uitzondering van vaccinatie van militairen. Vaccinatie van kinderen tegen wil ouders: kindbeschermingsmaatregel of toepassing art. 7:447 en art. 7:450 lid 2 BW

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
<b>9. aanwijzing en optreden rijksheren</b> , zie hiervoor onder geneeskundige hulpverlening algemeen, 5, en onder geneeskundigen, 3			
<b>10. vorderingen algemeen</b> , zie schema schaarste algemeen			
<b>11. maatregelen op Europees en mondiaal niveau:</b> expertise, bijstand en coördinatie			11. art. 168 EU-Werkingsverdrag vormt de basis voor deze rol van de Unie
	11a. expertise: <i>European Centre for Disease Prevention and Control (ECDC)</i>	11a. zie onder informatie, toelichting 1d	
	11b. bijstand: <i>EU Emergency Response Coordination Centre (ERCC)</i>	11b. art. 21 lid 4 Verordening (EU) 2022/2371 van het Europees Parlement en de Raad van 23 november 2022 inzake ernstige grensoverschrijdende gezondheidsbedreigingen, <i>PbEU</i> 2022, L 314/26;  Besluit nr. 1313/2013/EU van het Europees Parlement en de Raad van 17 december 2013 betreffende een Uniemechanisme voor civiele bescherming, <i>PbEU</i> 2013, L 347/924	11b. zie schema rampenbestrijding algemeen, onder bedreiging openbare veiligheid algemeen, 5e
	11c. coördinatie van maatregelen en crisiscommunicatie: EU	11c art. 21 jo art. 4 lid 3 onder c Verordening (EU) 2022/2371 van het Europees Parlement en de Raad van 23 november 2022 inzake	11c. behoudens spoed zal een lidstaat geen maatregelen nemen dan na overleg met lidstaten en de commissie (art. 21 lid 3 Verordening (EU))

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
	lidstaten / <i>Health Security Committee</i> (HSC)	ernstige grensoverschrijdende gezondheidsbedreigingen, <i>PbEU</i> 2022, L 314/26;	2022/2371 van het Europees Parlement en de Raad van 23 november 2022 inzake ernstige grensoverschrijdende gezondheidsbedreigingen, <i>PbEU</i> 2022, L 314/26
	11c. VN <i>World Health Organization</i> (WHO)	11c. <i>International health regulations 2005 (third edition)</i> , in het bijzonder: art. 10 t/m 13, 15 t/m 18, 48 en 49, 53	11c. het betreft risicobeoordeling, vaststelling noodsituatie, informatie, aanbevelingen en assistentie. De aanbevelingen zijn zwaarwegend maar niet dwingend, zie <i>Kamerstukken II</i> 2007/08, 31 316, nr. 3, p. 4-5

### BES-eilanden (Bonaire, Sint Eustatius en Saba)

Voor de BES-eilanden geldt specifieke wetgeving. Ter vergelijking zij hier vermeld:

- Wet publieke gezondheid BES.

\*) Inwerkingstelling bij Koninklijk Besluit, hetzij separaat, hetzij nadat de beperkte of algemene noodtoestand is afgekondigd (Coördinatiewet uitzonderingstoestanden), tenzij urgentie onverwijld inwerkingstelling noodzakelijk maakt (dan: op grond van ongeschreven recht).

Art. 50 Noodwet geneeskundigen is abusievelijk niet aangepast bij wijziging van deze wet in 1997, zodat de noodbepalingen zowel in werking moeten treden (art. 50) als in werking moeten worden gesteld (art. 3).

NB Voor art. 32 Wet medisch-wetenschappelijk onderzoek met mensen, zie schema defensie.